

stadt met de Altstadt onder een gemeenschappelijken magistraat werd gebracht.

Doch het meest van invloed op het Herrenhauser leven was wel het eindigen van de personeele unie met Engeland, welke op-hield met het overlijden van Willem IV, die zoo we zagen in het Brittenrijk werd opgevolgd door koningin Victoria en in Hannover door den veel beminden, later als een vader des vaderlands door zijn onderdanen vereerden Ernst August. 28 Juni 1837 is weer een gouden dag in de geschiedenis van dit vorstenhuis.

Onder de koninginnen van Engeland kon het niet anders of de landschapstijl drong ook tot Herrenhausen door, maar, waar overall kostbare tuinen werden vernield om mede te kunnen doen aan een weldra ziekelijke tuinenmode, bleef de Le Nôtre aanleg hier gespaard, steeds tot waarheid makend, wat Walter Scott getuigde in zijn „Essay on Landscape Gardening”: „Their rarity now entitles them to some care as a species of antiques

and unquestionably they give character to some snug, quiet and sequestered situations which would otherwise have no marked feature of any kind”. Een dergelijke, misschien psychologisch wel te verklaren vernielzucht in de bestaande tuinen, was het uiterste van een nieuwe richting, welke, ingeluid door Rousseau's Nouvelle Héloïse met de volgende beschrijving van het Elysée de Julie:

„Je suivais des allées tourneuses et irrégulières

Vous ne voyez rien d'aligné”.

als landschapstijl de vorige kwam verdringen.

Toen de filosoof Addison, geleid door de studie van Milton's „Paradise lost”, een vergelijking maakte tusschen den Franschen tuin en de natuur, hij in de Spectator schreef,

dat een bloeiende boomgaard mooier was dan de labyrinthlijnen van een parterre, toen Pope in de Guardian den spot dreef met de figuurboomenvereering, schrijvende „St. George in palm, ternauwernood lang genoeg, maar hij zal met April in staat zijn den draak te steken” en hij om wat natuur vroeg in:

To build, to plant,
whatever you intend
To rear the column
or to arch the bend
To swell the terras or
to sink the grot
In all let nature never
be forgot.

... kwam er door de literatuur een reactie in de tuinkunst. Want plots zag men de ge-

snoeide Taxus en Buxusboompjes door den spottersbriil waarmede Pope op een auctie een catalogus samenstelde, die o.m. de volgende aanprijzingen bevatte: „De toren van Babel, nog niet geheel voltooid; een koningin Elisabeth, van Filaria, wel een beetje bleek. Adam en Eva in Taxus, Eva heeft een weinig geleden door den val van den boom des goeds en des kwaads”.

TERUGKEER VAN HET OVERWINNENDE HANNOVERAANSCHÉ LEGER.